

УДК 811.161.2'27:[004.77:316.77]

УКРАЇНСЬКА МОВА В МЕМАХ: СПЕЦИФІКА ГУМОРУ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Іванна Фецько

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра українського прикладного мовознавства
вул. Університетська, 1, кімн. 233, 79001, Львів, Україна*

тел.: 032 239 43 55

ел. пошта: ivanna.fetsko@lnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-9396-8608>

Статтю присвячено дослідженню мемів з української мови як універсальних одиниць інформації в інтернет-середовищі, визначенню особливої ролі української мови у створенні та функціонуванні віртуальних мемів. Розкрито й конкретизовано зміст поняття «мем» як цілісної та завершені одиниці інтернет-комунікації, що має стандартизовану форму й такі ознаки: вірусність, репліцитність, емоційність, серійність, мімікрія, мінімалізм форми, полімодальність, актуальність, гумористичність, медійність та креативність. Зазначено, що більшість людей розуміє мем у вузькому значенні слова, а саме як зображення, відео, фрагмент тексту тощо, які дуже швидко передаються від одного користувача мережі до іншого, часто з невеликими змінами, які роблять їх жартівливими й мегапопулярними. Проаналізовано закономірності виникнення інтернет-мемів, причини їхньої популярності та особливості функціонування в інтернеті. Розглянуто мему української мови, що пов'язані з ухваленням нового правопису 2019 р., мему, що яскраво відображають особливості вживання слів на рівні лексики, а також ті, що стосуються дотримання мовних норм на рівні морфології, синтаксису, пунктуації, акцентуації та орфографії. Сучасні способи ведення комунікації онлайн обумовили значне поширення таких мемів у соціальних мережах «Telegram», «Facebook» і найбільшій пошуковій системі Google загалом. Інтернет-мему української мови охарактеризовано як емотивно забарвлені одиниці лінгвістичної інформації, першоджерелом якої є різномірні елементи знання української мови, що копіюють і поширюють інтернет-користувачі у вигляді тексту (напис, підпис) (текстові), картинки чи відео (візуальні) або тексту та іконічної частини (малюнок, фото, таблиця) (креолізовані, або вербально-візуальні) під час комунікації. Інтернет-середовище нині є не просто сферою створення та споживання інформаційного продукту, а й простором, де відбувається задоволення інформаційних потреб сучасної мовної особистості, створення певних життєвих орієнтирів та цінностей. Мему як елементи інтернет-спілкування ідеально гармонізують з індивідуальними потребами мовців, є гнучкими та адаптивними.

Ключові слова: мем, мережа «Інтернет», інтернет-комунікація, мовний рівень, соціальні мережі, українська мова.

DOI:

Формулювання проблеми. Зміни сучасного світу є сенсаційними, оскільки жоден період розвитку людства не позначений такою світоглядною динамікою та залежністю від інформаційного потоку, що безперешкодно та миттєво долає кордони з унікальною швидкістю [5 : 168]. Під час розвитку інформаційного суспільства виникають певні ознаки якісно нових соціально-культурних процесів і явищ. В усіх сферах діяльності переважає принципово інше світосприйняття, яке породжує нові поняття, що безпосередньо впливають на основи людського існування. Серед таких понять та явищ особливе місце в процесі прогресивної глобалізації посідає інтернет, який охопив усі без винятку сфери життя, набув визначальної ролі в системі комунікації та ґрунтовно змінив систему суспільних стосунків, що безумовно вимагає інтелектуальної рефлексії [11 : 118]. Стрімкий розвиток інтернет-комунікації за останнє десятиліття значно вплинув на види й засоби соціального спілкування.

Процес глобалізації зумовив радикальний перехід від традиційних усних форм комунікації до письмово-усних форм спілкування (чати, форуми, соціальні мережі, блоги, мікроблоги, відеотрансляції тощо) [6 : 50]. Сьогодні багато людей достатньо часу проводить у соціальних мережах, у яких сформувалася своя специфіка передавання інформації. У зв'язку з цим з'явився особливий вид комунікації, заснований на інтернет-мемах. Меми повністю заповнили сучасний інтернет-простір. Меми, як правило, формують візуальну опору, поєднують різні види сприйняття інформації, залучають гумор та звертаються до образної системи слів. У зображеннях гумористичного характеру трапляються вислови, якими послуговуються носії мови, і вони є корисними під час систематизованого вивчення української мови в аудиторії закладу вищої освіти. Звідси випливає, що використання мемів під час навчання може сприяти засвоєнню лексичного запасу, формуванню орфографічної вправності, опануванню правил граматики та оволодінню синтаксичних умінь. Меми – це фотографії або малюнки (загалом, будь-які графічні зображення) із написами гумористичного, саркастичного або просто інформаційного змісту, що відображають дискусійні моменти нового чинного правопису, складні випадки пунктуації, наголошення тощо.

Уперше про мем як одиницю передавання культурної інформації заговорив британський біолог Річард Докінз у своїй книзі «Егоїстичний ген». Праця Р. Докінза започаткувала меметику як науку, що перенесла концепти дарвінської теорії еволюції на людську культуру. Цікаво, що спочатку автор назвав це явище *mimeme* «міме-мою», похідним від грецького терміна *μίμησις* «мімезис» (або мімікрія, наслідування, імітація), але згодом все ж зупинився на односкладовому слові «мем», більш співзвучному до лексеми «ген». За міркуванням науковця, яскравими прикладами мемів є навіть особливості фольклору, музики, національних костюмів, менталітету, релігії тощо; іншими словами, мем є своєрідним «геном» культури певного народу, що синтезує та передає унікальні риси культури та стилю життя людей від покоління до покоління [2 : 165]. Проте з плином часу цей же термін став позначати зовсім інше: «...важливе для базового розуміння цифрової культури сьогодення; культурний цифровий артефакт свого роду, що отримує нові значення та функції, оскільки він швидко стає мейнстрімом, усе більше й більше з кожним днем» [13].

За міркуваннями македонських учених Бісери Костадіновської-Стойчевської та Елени Шалевської, мем постає невіддільним елементом інтернет-культури сьогодення, представленим у жартівливо-грайливій формі за допомогою комбінації зображення та тексту або лише зображення, що поширюється шляхом копіювання в соціальних мережах та зазнає певних трансформацій під час таких «мандрівок» [13].

Концепцію мему також розвивав американський медіазнавець, письменник і публіцист Дуглас Рашкофф. Саме він уперше переніс цю ідею на реалії медіапростору у своїй книзі «Медіавірус. Як поп-культура таємно впливає на вашу свідомість», де продовжив розвивати переконання Докінза. Якщо в Докінза мем – це певна одиниця інформації, аналогічна гену в генетиці, то мем Рашкоффа – це складний вірус, що має різне походження. Медіавірусами він називає ті явища чи медіаподії, які побічно або безпосередньо впливають на думки людей. Особливої популярності концепція Дугласа Рашкоффа набуває в другій половині ХХ ст. Саме в цей період, на його думку, суспільство перейшло в нову епоху, так звану «інфосферу», яка стала підґрунтям для подальшого розвитку таких напрямків: медіаактивізм, політичний піар, інтерактивні ЗМІ, медіавіруси тощо.

1982 р. американський учений інформатик Скот Фалман запропонував шлях для вирішення проблеми, з якою він та інші користувачі стикалися під час спілкування в соціальних мережах. Усі, хто брав участь в обговореннях дошки оголошень у Карнегу-Меллоні, іноді вдавалися до «флеймінгу» (обмін повідомленнями в інтернет-форумах і чатах: словесна війна, яка не має жодного стосунку до початкової теми). Фалман вважав, що багато таких перепалок відбувалося через помилкове трактування гумору. Вирішення цієї проблеми знайшли в простому додаванні специфічного маркера до кінця будь-якого повідомлення, яке було жартом. Так з'явився емотикон «:-)», який нагадував усміхнене обличчя, яке чудово прижилося в просторах інтернету. Також було створено емотикон «:-(», який Скот Фалман запропонував зробити знаком, що вказує на те, що публікація дійсно серйозна. Смайлик швидко поширився на інші спільноти й невдовзі став мемом.

Сучасну дефініцію поняття «мем» запропонував дослідник Патрік Девідсон в есе «Мова Інтернет-мемів» (2009 р.): «Інтернет-мем – це фрагмент культури, як правило жарт, що набуває впливу за допомогою мережевого поширення» [13].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення інтернет-мемів відбувалося на перетині провідних напрямів сучасної науки: культурології, лінгвістики, психології, соціології, що зумовило наявність великої кількості наукових праць, присвячених дослідженню сучасного феномену «мем». Так, Світлана Підпригора [9] обґрунтувала важливість використання мемів у навчанні іноземних мов, зокрема, зосередила увагу на досвіді впровадження інтернет-мемів у процес викладання української мови як іноземної для студентів закладів вищої освіти. Олена Гогуленко у співавторстві [3] розглянула особливості мемів як онімного компонента національно-мовної картини світу, проаналізувала меметичну природу власних назв у сучасному публічному просторі та особливості використання мемів в інтерактивному навчальному процесі. Альона Приходько [10] розкрила функції та складники інтернет-мемів, якими послуговуються в освітньому просторі, довела, що дидактичний потенціал використання інтернет-мемів у процесі мовної підготовки здобувачів вищої освіти серед іноземних громадян є досить ефективним, встановила, що інтернет-мем в освітньому просторі виступає як комплексна, цілісна одиниця передавання, зберігання, візуалізації навчальної інформації, одиниця комунікації, яку створюють за допомогою спеціальних онлайн-інструментів, і виступає сучасним дидактичним засобом в умовах інформатизації освіти й технологічного підходу до організації навчального процесу, навела низку аргументів на користь використання інтернет-мемів під час мовної підготовки здобувачів вищої освіти серед іноземних громадян. Майя Булах [1] охарактеризувала питання стану й статусу меметики в сучасній науці, описала етапи існування мему, умови його ефективної реалізації в масмедійній комунікації, способи протидії мемам. Катерина Соколова [11] присвятила своє дослідження проблемі мемів як одиниць інформації, що перебувають у свідомості людей, а також їхній ролі в житті суспільства, особливу увагу присвятила аналізу комунікативної функції мемів в інтернет-просторі, які передають і поширюють культурну інформацію. Зважаючи на ґрунтовні дослідження інтернет-мемів серед широкого кола науковців, дослідження мемів інтернет-середовища про нормативність української мови, на жаль, ще не знайшло свого наукового вияву, що й становить **актуальність** нашої роботи.

Мета роботи полягає у виявленні й дослідженні інтернет-мемів української мови на рівні орфографії, лексики, морфології, акцентуації й пунктуації.

Об'єктом дослідження є мему української мови різних мовних рівнів, виявлені на сторінках соціальних мереж «Facebook», «Telegram» та в найбільшій пошуковій системі «Google».

Предметом дослідження є лінгвістичний опис мемів, поширених у мережі «Інтернет».

Виклад основного матеріалу. Інтернет-меми в певному сенсі діють як підтекст, адже пропонують не тільки свободу творчості за допомогою можливості різних трактувань, а й дають змогу транслювати інформацію максимально стисло. Інтернет-меми можна реалізовувати такими різними знаковими системами: текстові (слова, словосполучення чи речення); візуальні (картинки, відео) та креолізовані (вербально-візуальні), які й здебільшого стали об'єктом нашого дослідження. Завдяки текстовому наповненню, візуальним характеристикам, гумористичному та емоційно-експресивному складникам креолізований мем є актуальним, має стандартизовану лаконічну форму, характеризується вірусністю та здатністю до самовідтворення. Креолізовані інтернет-меми є поширеними здебільшого в соціальних мережах. Візуальне доповнення привертає більше уваги, додає експресивності та наповнює актуальним змістом звичний текстовий матеріал. Саме візуальний компонент стає ключовим у створенні, трансформації та передачі мемів в інтернеті [7 : 35].

Мем є цілісною та завершеною одиницею інтернет-комунікації, що має стандартизовану форму (текст і малюнок) і такі ознаки: *вірусність* (здатність до швидкого розповсюдження в інтернеті); *репліцитність* (відтворюваність); *емоційність* (здатність зумовлювати й передавати певні емоції); *серійність* (здатність до створення «серій», низки «споріднених», схожих одиниць, об'єднаних за тематикою та ідеєю); *мімікрія* (стилізація інтернет-мемів як карикатури, плаката, листівки, малюнка для розміщення в соціальних мережах тощо); *мінімалізм форми* (стисла форма полегшує поширення мему в інтернеті, розуміння та декодування смислу мему); *полімодальність* (здатність передавати інформацію за допомогою текстового (вербального) та графічного (візуального) каналів); *актуальність* (прив'язка до конкретного соціального чи культурного контексту); *гумористичність*, *медійність* (залученість інтернет-мемів до системи засобів масової комунікації) і *творчий характер* [10].

Меми швидкоплинні в часі, адже вони не потребують тривалого осмислення. Якщо ж подія повторювана, то вони можуть виникати в новій інтерпретації, але вже з меншою інтенсивністю, наприклад, меми української мови можуть виникати із запровадженням нового правопису української мови чи масового поширення суржиків. У цьому контексті доцільно загалом розглянути меми української мови на різних мовних рівнях:

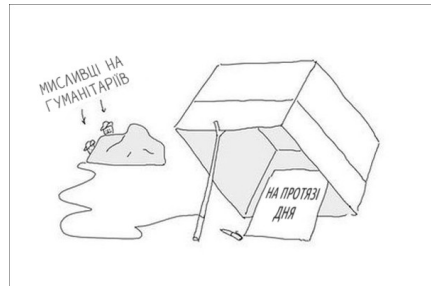
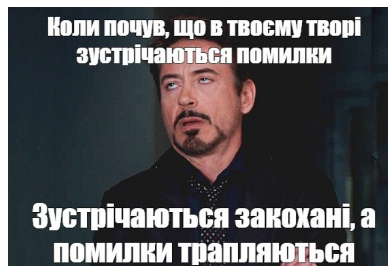
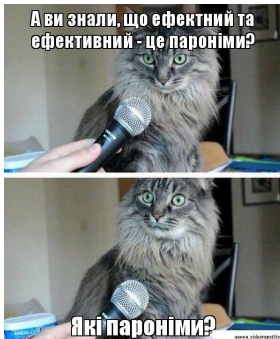
1. Затвердження нового чинного правопису. Нині ми перебуваємо на правописному роздоріжжі, у зоні орфографічної хаотичності, а пристрасті навколо орфографічного оновлення тривають. Український правопис 2019 р. – це редакція українського правопису, яку підготувала Українська національна комісія з питань правопису, звернувшись до історичних витоків української мови і, безумовно, апелювавши до глибоко вкорінених у мовну свідомість кожного українця правописних традицій, що запропонувала оригінальний, органічний симбіоз орфографічних норм. Мотивуючи зміни, Правописна комісія заявила, що повертає до життя низку особливостей «харківського» правопису, поновлення яких має наукове підґрунтя. У Правописі 2019 р. внесено низку позитивних змін до різних підсистем, що справді відповідає сучасному становищу української мови. На жаль, в Українському правописі 2019 р. чимало змін викликає, принаймні, сумніви щодо їхньої доречності або запитання з приводу великої кількості невмотивованих зауваг та винятків, що й зумовило появу низки різноманітних мемів¹:

2. Рівень лексики. Культура мовлення є вагомим складником обізнаності конкретної людини, що виявляється в адекватній мовленнєвій поведінці, в умінні послуговуватися різноманітним виражальним засобом літературної мови залежно від ситуації, у якій перебуває мовець. Носії мови повинні усвідомити, що мовлення є не тільки засобом спілкування, а й засобом їхнього зростання чи падіння, виявом внутрішнього багатства чи бідності. Задля цього вони повинні намагатися досконало опанувати всі

¹Усі зображення засвідчено в мережі «Інтернет».

засоби мовної системи, зокрема лексичні. Відхилення від лексичних норм здебільшого є наслідком впливу на мовлення індивіда місцевих діалектів і соціальних жаргонів, просторіччя, власних мовленнєвих навичок, що не відповідають мовній нормі з огляду на їхню нестійкість, непідкріпленість достатньою мовленнєвою практикою. Нерідко причинами порушення норм є недостатнє їхнє засвоєння, невміння чи небажання з'ясувати значення відтінки слів, шкідливий вплив жаргонів, сленгів, завдяки яким особливо молодь прагне якимось виділитися. Усе це свідчить про низьку культуру мовлення, нерозвиненість мовного чуття і смаку, брак потреби в бережливому ставленні до мовної традиції, що призводить до виникнення в інтернет-середовищі лексичних мемів:

Великим мовним покручем на рівні лексики є також суржик. Суржик як живий організм і нині продовжує жити своїм повноцінним життям, функціонуючи в різних регіонах України, у різних населених пунктах, ним послуговуються мовці різного віку, з різним рівнем освіти, різного соціального статусу. Для багатьох мовців суржик є одним із засобів комунікації поряд із літературними формами української та російської мов. І цей вибір, як правило, зумовлений низкою соціокультурних чинників, що зовсім не впливає на рівень комунікативної компетенції мовця. Суржикове мовлення розхитує норми літературної мови, зводить нанівець поняття «культура мовлення». Суржик як мовне явище став настільки звичним у мовному середовищі українців, настільки прижився в мові (у когось більшою, а в когось меншою мірою), що його визнають проблемою сьогодні хіба що філологи та високоосвічені люди іншого фаху. Для пересічного українця суржик не є проблемою, бо не стає на заваді спілкування в колі родичів чи знайомих. Труднощі виникають тоді, коли доводиться спілкуватися, скажімо, на державному рівні, в офіційній ситуації, у сфері ділових стосунків або тоді, коли молоде покоління потрапляє до закладу вищої освіти, де потрібно спілкуватися літературним варіантом мови. Багатьох корінних носіїв україн-

ської мови не залишає бути байдужими до використання такої засміченої мови, що й породжує величезну кількість мемів. Меми можуть змінювати, а також комбінувати та розділяти, що призводить до формування нових мемів:

3. Рівень морфології. Поряд із такими важливими питаннями культури мови, як оволодіння правилами нового чинного правопису, нормами лексики, велике значення має також вивчення й правильне використання засобів вираження думки залежно від мети і змісту висловлювання, що їх контролюють граматичні норми мови, зокрема морфологічні. Особливо гостро ця проблема торкається дотримання морфологічних норм, що регулюють правильний вибір морфологічних форм слів під час формотворення та словозміни, а також їхнє поєднання. Велику кількість анормативів мовці допускають у вживанні різних частин мови. Зважаючи на це, аналіз помилок серед різних частин мови вимагає сьогодні особливої уваги. Найбільша кількість морфологічних помилок пов'язана з використанням лексико-граматичних категорій іменника.

Поширеним помилконебезпечним місцем для створення мемів є використання відповідних відмінкових форм:

Файні меми про українську літер...
@ukrlit_memes

Малоосвічений касир: "Охорона атмена!"

Касир першокурсник: "Охорона відміна!"

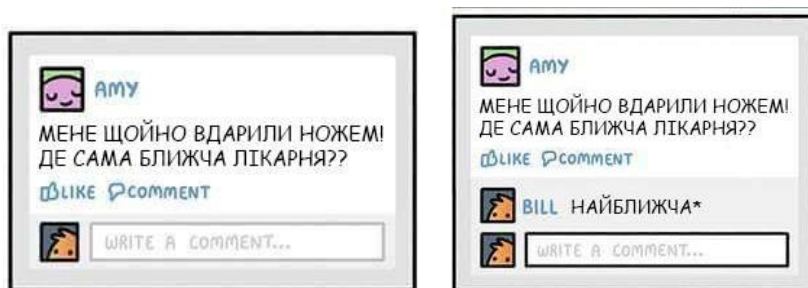
Я, високоосвічений касир, магістр лінгвістики: "Охороно, скасування!"

На противагу відмінку, рід є класифікаційною категорією іменника як частини мови, а тому не може довільно змінюватися. Уживання іменників української мови в невласливому їм роді становить відступ від морфологічних норм:

Непоодиноким засвідчено вживання аномативних одиниць і на рівні інших частин мови. Так, виявлені в класі прикметника аномативи в мемах часто представлені утвореннями, що репрезентують помилкове функціонування форм ступенів порівняння.

ВЖИВАЙТЕ ЩОСЬ ОДНЕ,

У межах лексико-граматичного класу числівників виявлено меми, що демонструють помилкові випадки на позначення часу:

Українські носії мови допускають також морфологічні помилки в системі дієслівних категорій:

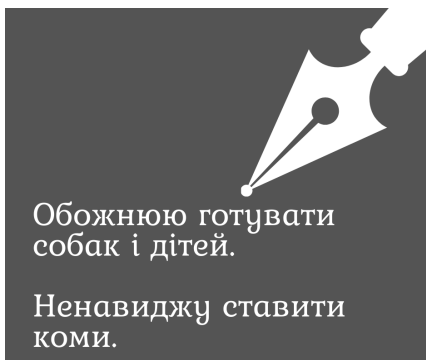
4. Рівень синтаксису. Особливу роль у мовній освіті відведено синтаксису української мови, який є найвищим ярусом мовної системи, оскільки пов'язаний із реалізацією низки мовних функцій, найголовнішою з яких є комунікативна. На синтаксичному рівні інші мовні одиниці організуються з метою побудови мовлення: фонетично оформлені слова з їхніми граматичними характеристиками, поєднуючись одне з одним, формують повідомлення про дійсність, про волевиявлення мовця або про його ставлення до світу. Засоби кожного мовного рівня набувають повноти свого значення лише в найменшій комунікативній одиниці (реченні), що є об'єктом вивчення синтаксису. Синтаксичний рівень є основою вивчення функціональної значущості мовних одиниць всіх інших рівнів, вивчення синтаксису створює умови для засвоєння норм літературної мови, формування пунктуаційної грамотності та навичок виразного читання [8 : 205–206]. На рівні синтаксису інтернет заповнили меми, пов'язані з аналізом простого і складного речення, вивченням дієприслівникового звороту, невмінням визначати члени речення тощо:

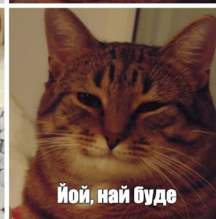
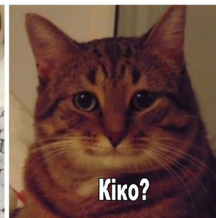
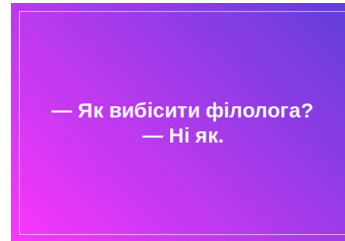
- У компанії я почуваюся як дієприслівниковий зворот.
- Це як?
- Відокремлено.

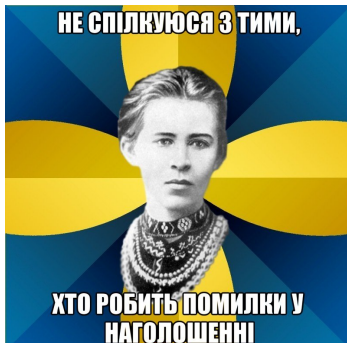
5. Рівень пунктуації. Пунктуаційна грамотність має важливе значення для правильного сприймання будь-якого тексту, зокрема «інтернетного». Основне завдання такого тексту – правдиво, неупереджено, доступно й зрозуміло повідомляти аудиторії інформацію, що її цікавить. Правильне пунктуаційне оформлення текстів сприяє цьому, забезпечуючи їхнє адекватне сприймання й розуміння. Натомість варто зауважити, що автори не завжди належно ставляться до такого оформлення, ігноруючи чинні пунктуаційні норми або ж не дотримуючись правил через погане володіння ними. Тому недбале пунктуаційне оформлення тексту може негативно позначитися на змісті повідомлення й завадити авторові досягти поставленої комунікативної мети [12 : 250]. Навіть побіжний перегляд публікацій в інтернет-виданнях свідчить про наявність пунктуаційних огріхів. Рівень пунктуації в інтернет-просторі представляють мему, у яких кома залежно від місця свого розташування може змінити зміст речення:

6. Рівень орфографії. Грамотно писати – це виконувати найскладніший вид мовленнєвої діяльності, що вимагає вільного володіння орфографічними навичками. Порушення правил орфографії створюють труднощі під час писемного спілкування між людьми, під час висловлювання думок, негативно впливають на культуру мовлення й зумовлюють появу мемів:

7. Рівень акцентуації. Акцентуаційні норми сучасної літературної мови характерні для усного мовлення, оскільки регулюють наголошування слів. В українській мові ці правила сформовано давно, однак у повсякденному спілкуванні під впливом територіальних діалектів і близькоспоріднених мов або через незнання мовців особливостей українського наголошування їх часто порушують. На відміну від писемного мовлення, де відхилення від будь-якої норми зафіксоване і його можна виправити під час редагування тексту, усне спілкування здебільшого спонтанне, швидке, ситуативне. Тому випадки порушення загальноприйнятих акцентуаційних правил сприймаємо тільки на слух, а такі помилки складно, іноді просто неможливо виправити через правила етикету [4 : 57]. Наявність помилок у мовленні не сприяє покращенню іміджу як публічних осіб, так і пересічних мовців, що особливо стосується журналістів, викладачів, державних службовців та політиків. На просторах інтернету меми з гумористичним підтекстом яскраво ілюструють правила наголошування слів української мови:

Цитати великих філологів:
"Не кажіть "випАдок", бо
хтось матиме припадок"
(Людмила Домилівська).

Висновки. Сучасне життя неможливе без інтернету та спілкування в ньому. Інтернет – це система, що має власну мову, функціонує за своїми принципами, головним із яких є принцип найменшого зусилля. Поява мережі «Інтернет» стала точкою відліку нової ери спілкування людей, які для вираження своїх емоцій почали активно використовувати спочатку смайлики, які пізніше еволюціонували в складну та самодостатню систему мемів. Інтернет-меми зароджуються здебільшого в соціальних мережах, поступово поширюючись рештою каналів комунікації. На популярність і поширення мемів впливає їхня здатність використовуватися в багатьох значеннях і різних комунікативних ситуаціях. Емоційність як головний чинник цієї комунікативної одиниці сприяє її швидкому сприйманню та запам'ятовуванню. Поява великої кількості мемів у просторі соцмереж є свідченням того, що інтернет-спілкування є невіддільною ознакою комунікації сучасної людини, тому вони заслуговують на докладне наукове вивчення.

Список використаної літератури

1. Булах М. Б. Аспектологія досліджень мемів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2019. № 39. Т. 3. С. 104–107.
2. Васильєва Н. Прагмалінгвістичні риси мемів про війну в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія : Мовознавство. Літературознавство*. 2023. Вип. 62. Т. 1. С. 164–171.
3. Гогуленко О. П., Чудак Є. М. Мем-культура – один з інтерактивних методів вивчення української мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2021. № 49. Т. 1. С. 41–45.
4. Кавера Н. В. Акцентуаційна норма сучасної української літературної мови в професійній спілкуванні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2023. № 61. С. 57–60.
5. Карпенко Н. А. Відтворення прагматики мемів в англо-українському перекладі. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 23. Т. 2. С. 168–172.
6. Корольова Н. О., Грималюк А. М. Інтернет-мем як спосіб комунікації у цифровому середовищі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2023. № 59. Т. 2. С. 50–56.
7. Корольова Н. О., Грималюк А. М. Інтернет-мем як феномен сучасного медіадискурсу: стилістично-прагматичний аспект. *Folium*. 2023. № 1. С. 33–41.
8. Кухарчук І. О. Сучасні технології навчання синтаксису української мови в закладах загальної середньої освіти в контексті європейських орієнтирів. *Europeanization of*

the educational environment: realities and prospects : scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. С. 200–225.

9. Підпригора С. Меми у викладанні української мови як іноземної. *DiSlaw – Didaktik slawischer Sprachen*. 2023. №2. С. 86–97.

10. Приходько А. Дидактичний потенціал використання інтернет-мемів у процесі мовної підготовки здобувачів вищої освіти із числа іноземних громадян. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 39. Т. 2. С. 293–298.

11. Соколова К. В. Меми як засіб комунікації в інтернет-середовищі. *Гуманітарний часопис*. 2012. № 1. С. 118–123.

12. Цапок О. Пунктуаційні помилки в інтернет-виданнях. *Мовознавчий вісник*. 2013. Вип. 16–17. С. 250–256.

13. Kostadinovska-Stojchevska B., Shalevska E. Internet memes and their socio-linguistic features. *European Journal of Literature, Language and Linguistics Studies*. 2018. Vol. 2. Issue 4. P. 158–169.

References

1. Bulakh M. B. Aspektolohiia doslidzhen memiv. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Filolohiia*. 2019. № 39. Т. 3. С. 104–107.

2. Vasyliava N. Prahmalinhvistychni rysy memiv pro viinu v Ukraini. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Seriiia : Movoznavstvo. Literaturoznavstvo*. 2023. Vyp. 62. Т. 1. С. 164–171.

3. Hohulenko O. P., Chudak Ye. M. Mem-kultura – odyn z interaktyvnykh metodiv vyvchennia ukrainskoi movy. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Filolohiia*. 2021. № 49. Т. 1. С. 41–45.

4. Kavera N. V. Aktsentuatsiina norma suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy v profesiinui spilkuvani. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Filolohiia*. 2023. № 61. С. 57–60.

5. Karpenko N. A. Vidtvorennia prahmatyky memiv v anhlo-ukrainskomu perekladi. *Zakarpatski filolohichni studii*. 2022. Vyp. 23. Т. 2. С. 168–172.

6. Korolova N. O., Hrymaliuk A. M. Internet-mem yak sposib komunikatsii u tsyfrovomu seredovyschi. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Filolohiia*. 2023. № 59. Т. 2. С. 50–56.

7. Korolova N. O., Hrymaliuk A. M. Internet-mem yak fenomen suchasnoho mediadyskursu: stylistychno-prahmatychnyi aspekt. *Folium*. 2023. № 1. С. 33–41.

8. Kukharchuk I. O. Suchasni tekhnolohii navchannia syntaksysu ukrainskoi movy v zakladakh zahalnoi serednoi osvity v konteksti yevropeiskykh oriientyriv. *Europeanization of the educational environment: realities and prospects* : scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. С. 200–225.

9. Pidopryhora S. Memy u vykladanni ukrainskoi movy yak inozemnoi. *DiSlaw – Didaktik slawischer Sprachen*. 2023. №2. С. 86–97.

10. Prykhodko A. Dydaktychni potentsial vykorystannia internet-memiv u protsesi movnoi pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity iz chysla inozemnykh hromadian. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 2021. Vyp. 39. Т. 2. С. 293–298.

11. Sokolova K. V. Memy yak zasib komunikatsii v internet-seredovyschi. *Humanitarnyi chasopys*. 2012. № 1. С. 118–123.

12. Tsapok O. Punktatsiini pomylky v internet-vydanniakh. *Movoznavchyi visnyk*. 2013. Vyp. 16–17. С. 250–256.

13. Kostadinovska-Stojchevska B., Shalevska E. Internet memes and their socio-linguistic features. *European Journal of Literature, Language and Linguistics Studies*. 2018. Vol. 2. Issue 4. P. 158–169.

UKRAINIAN LANGUAGE IN MEMES: THE SPECIFICS OF HUMOR IN THE INTERNET SPACE OF CONTEMPORARY SOCIETY

Ivanna Fetsko

*Ivan Franko National University of Lviv
Department of Ukrainian Applied Linguistic
1 Universitetska Str., room 233, 79001, Lviv, Ukraine
phone: 032 239 43 55
email: ivanna.fetsko@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-9396-8608>*

This article examines memes related to the Ukrainian language as universal information units in the online environment, as well as the special role of the Ukrainian language in the creation and functioning of virtual memes. The concept of the *meme* is defined and specified as an integral and coherent unit of Internet communication that has a standardized form and such characteristics as virality, replicability, emotionality, seriality, mimicry, minimalism of form, multimodality, relevance, humor, mediatization, and creativity. It is noted that most people understand a meme in a narrow sense—as an image, video, fragment of text, etc., which spreads rapidly from one Internet user to another, often with small modifications that make it humorous and highly popular.

The article analyzes the patterns of emergence of Internet memes, the reasons for their popularity, and the peculiarities of their functioning online. It examines memes about the Ukrainian language related to the adoption of the 2019 orthographic reform; memes that vividly reflect lexical usage; as well as those connected to the observance of linguistic norms at the levels of morphology, syntax, punctuation, accentuation, and orthography. Contemporary modes of online communication have contributed to the significant spread of such memes on social networks such as Telegram and Facebook, and across the broader Google search environment.

Ukrainian-language Internet memes are characterized as emotionally charged units of linguistic information whose source lies in multilevel elements of knowledge of the Ukrainian language. These memes are replicated and disseminated by Internet users in the form of text (inscriptions, captions) (textual), images or videos (visual), or a combination of text and iconic elements (drawings, photos, tables) (creolized or verbal-visual) in the process of communication. The Internet environment today is not only a sphere for the creation and consumption of informational products but also a space for satisfying the informational needs of the modern linguistic individual and for forming certain life orientations and values. Memes, as elements of online communication, harmonize perfectly with the individual needs of speakers and are flexible and adaptive.

Key words: meme, Internet, online communication, linguistic level, social networks, Ukrainian language.

*Стаття надійшла до редакції 02.01.2026
доопрацьована 04.01.2026
прийнята до друку 09.01.2026*